

Valtuustoaloite huumeiden käytön ehkäisemiseksi ja torjumiseksi

337/12.00.00/2025

KV 08.09.2025 § 104

Valtuutettu Sanni Grahn-Laasonen luki allekirjoittamansa huumeiden käytön ehkäisemistä ja torjumista koskeneen seuraavan valtuustoaloitteen:

”Ennaltaehkäisyä ja tehostettuja toimia huumeiden (erityisesti alfa-PVP:n eli ”peukun”) käytön torjumiseksi Forssassa

Alfa-pvp -muuntohuumeen - katukielessä ”peukun” - käyttö on lisääntynyt voimakkaasti ja aiheuttaa kasvavia ongelmia myös Forssassa.

Alfa-PVP on erittäin vaarallinen, nopeasti koukuttava huumausaine, jota on esiintynyt Suomessa jo vuosia, mutta jonka käyttö on jätevesitutkimusten ja eri viranomaisten havaintojen perusteella levinnyt viime aikoina voimakkaasti ja vie käyttäjiä nopeasti huonoon kuntoon. Alfa-pvp-huumeen käyttö voi aiheuttaa sekavuutta, vainoharhaisuutta ja aggressiivista käyttäytymistä. Huolestuttavaa on, että alfa-PVP aiheuttaa erittäin suuren psykoosiriskin, hallusinaatioita, harhoja ja väkivaltaisuutta. Pitkäkestoiset vaikutukset johtavat usein unettomuuteen, itsetuhoisuuteen ja muistihäiriöihin sekä lisäävät sydänkohtauksen, kouristusten ja aivoverenkierron häiriöiden riskiä. Lisäksi aineeseen liittyy voimakkaat vieroitusoireet, kuten syvä ahdistus ja masennus, ja se on yksi nopeimmin ja voimakkaimmin koukuttavista päihteistä.

Suurten kaupunkien lisäksi Kanta-Häme erottuu käyttötilastoissa.

Forssan kiirevastaanotolla alfa-pvp on jo noussut alkoholin jälkeen yleisimmäksi päihdyttäväksi aineeksi (Yle 27.8.). Kanta-Hämeen keskussairaalan päivystyksessä käyttö näkyy myös ja on aiheuttanut toistuvia vaaratilanteita. Alfa-PVP näkyy myös Oma Hämeen vieroitushoitoyksiköissä ja korvaushoitoklinikoilla sekä poliisin työssä rikollisuutena ja häiriökäyttäytymisenä.

Alfa-PVP:n ongelmakäyttö on tragedia sekä käyttäjille että heidän läheisilleen. Heidän kannaltaan oleellista on varmistaa nopea ja kynnyksetön apu ja ihmisarvoinen kohtaaminen.

Yleistyvä käyttö luo myös turvattomuutta sivullisille sekä terveydenhuollon, sosiaalihuollon ja ensihoidon ammattilaisille ja poliisille. Käytön lisääntyminen katukuvassa aiheuttaa pelkoa liikkuva tietyillä alueilla ja rappukäytävissä. Päättäjien on otettava vakavasti myös forssalaisten kasvava huoli arjen turvallisuudesta.

Vaikka juuri nyt alfa-PVP:n leviäminen on runsaasti esillä, huumetilannetta tulee käsitellä kokonaisuutena. Viime vuosina nuorten huumekuolemien määrä on valtakunnallisesti lähes kaksinkertaistunut, ja nuorten huumemyönteiset asenteet ja käyttökokeilut ovat lisääntyneet vaarallisesti.

Vakavoitunut huumetilanne vaatii myös paikallisia toimia. Ehkäisevä päihdetyö ja terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen ovat kunnan lakisääteisiä vastuita. Forssassa mielenterveyden edistäminen ja ehkäisevän päihdetyön kokonaisuus on rakennettu MIEPÄ-työksi, joka koostuu kunnan, 3. ja 4. sektorin, seurakuntien ja hyvinvointialueen toimijoiden yhteistyöstä.

Ennaltaehkäisyssä keskeisiä ovat paikalliset tiedotuskampanjat alfa-PVP:n riskeistä, koulujen päihdekasvatuksen ja varhaisen puuttumisen mallien vahvistaminen sekä nuorisotoimen tarjoamat turvalliset päihteettömät harrastusmahdollisuudet ja kohtaamispaikat.

Valtuustoaloitteella esitämme, että Forssan kaupunki tehostaa ennaltaehkäiseviä toimia huumeiden - erityisesti alfa-PVP:n - käytön torjumiseksi, tehostaa ja lisää nuorille ja heidän vanhemmilleen suunnattua valistusta ja kokoaa yhteen eri viranomaiset ja yhteistyötahot. Esitämme, että kaupunki kutsuu kiireisesti koolle eri tahot kattaen myös hyvinvointialueen, poliisin ja kolmannen sektorin toimijat. Forssassa toimii esimerkiksi Asenne ry, jolla on konkreettista osaamista.

Esitämme, että Forssan kaupunki ryhtyy välittömästi valmistelemaan tehostettuja toimia alfa-PVP:n käytön ehkäisemiseksi ja torjumiseksi sekä vahvistaa yhteistyötä hyvinvointialueen, poliisin ja järjestöjen kanssa.”

Valtuutettu Sanni Grahn-Laasosen lisäksi aloitteessa olivat mukana valtuutetut Arkan Güzel, Jouko Haonperä, Sanna Järvi, Satu Järvinen, Antti Lindvall, Jaana Lähteenkorva, Mika Penttilä ja Lotta Saarenmaa sekä varavaltuutettu Liinu Torkkel.

Päätös Valtuusto lähetti aloitteen kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

KH 15.09.2025 § 269

Esittelijä Kaupunginjohtaja Kesäniemi Jari, p. 03 4141 5260

Päätösehdotus Kaupunginhallitus päättää lähettää aloitteen sivistystoimen toimialalle valmisteltavaksi.

Päätös Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen.

Valmistelija

Hyvinvointi- ja kehityspäällikkö Tiina Kemppainen, 050 5640 008, tiina.kemppainen@forssa.fi ja sivistysjohtaja Jarmo Pynnönen, 050 5965155, jarmo.pynnonen@forssa.fi

Valtuutettu Sanni Grahn-Laasonen ja muut aloitteen allekirjoittajat esittävät 27.01.2025 päivätyssä valtuustoaloitteessaan, että Forssan kaupunki ryhtyy välittömästi valmistelemaan tehostettuja toimia alfa-PVP:n käytön ehkäisemiseksi ja torjumiseksi sekä vahvistaa yhteistyötä hyvinvointialueen, poliisin ja järjestöjen kanssa.

Ehkäisevä päihdetyö on kunnille laissa säädetty tehtävä, jonka tarkoituksena on vähentää päihteiden – kuten alkoholin, tupakan, huumeiden, rahapelaamisen ja muiden riippuvuuksia aiheuttavien aineiden tai toimintojen – haittoja yksilöille ja yhteisölle.

Kuntien ehkäisevä päihdetyö perustuu **ehkäisevän päihdetyön lakiin (523/2015)**. Lain mukaan jokaisen kunnan on huolehdittava siitä, että sen alueella tehdään suunnitelmallista ja koordinoitua ehkäisevää päihdetyötä osana hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä.

Kunta toimii yhteistyössä **hyvinvointialueiden, järjestöjen, seurakuntien, poliisin, koulujen ja muiden paikallisten toimijoiden** kanssa.

Ehkäisevän päihdetyön tavoitteena on:

- **Vähentää päihteiden käytön aloittamista ja käyttöä.**
- **Ehkäistä päihteiden aiheuttamia terveys- ja sosiaalihaittoja.**
- **Lisätä päihteettömyyttä ja turvallisuutta yhteisöissä.**
- **Edistää väestön hyvinvointia ja terveyttä.**

Kunnan vastuulle kuuluu:

1. **Ehkäisevän päihdetyön rakenteiden ja suunnitelmien ylläpito** – esimerkiksi päihdetyön sisällyttäminen hyvinvointikertomuksiin ja -suunnitelmiin.
2. **Koordinointi ja yhteistyö** eri hallinnonalojen välillä.
3. **Tietoperustainen toiminta**, kuten paikallisen päihdetilanteen seuranta ja arviointi.
4. **Viestintä ja vaikuttaminen**, esimerkiksi asenteisiin ja päihteiden saatavuuteen liittyen.
5. **Toimintojen kohdentaminen eri ryhmille**, kuten nuorille, perheille tai työikäisille.

Kunnassa on nimettävä **ehkäisevän päihdetyön koordinaattori** tai vastuuhenkilö. Forssan kaupungin ehkäisevän päihdetyön koordinaattorina toimii hyvinvointi- ja kehityspäällikkö Tiina Kemppainen. Valtakunnallisesti työtä ohjaa **Terveysten ja hyvinvoinnin laitos (THL)**, joka tuottaa kansallista tietoa, ohjeita ja koulutusta kunnille.

Kunnissa toimii useita hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyviä monialaisia työryhmiä. Forssan kaupungin keskeisiä monialaisia työryhmiä ovat:

1. Forssan nuorten ohjaus- ja palveluverkosto, (nuorisolaki 1285/2016, §9)
2. MIEPÄ-ryhmä (mielenterveyslaki (1116/1990, §1 ja §4; ehkäisevän päihdetyön laki 523/2015)
3. HyTeTu-työryhmä (Terveystieteidenhuoltolaki 1326/2010, §11), alueellinen ja paikallinen
4. Oppilas- ja opiskeluhuollon ohjausryhmä (Laki opiskeluhuollosta 1287/2013), koulukohtainen, kaupunkitason ja alueellinen
5. Perhekeskustyöryhmä (OmaHäme), seudullinen ja paikallinen

Nuorisolain (72/2006; 693/2010) mukaan kunnassa tulee olla nuorten ohjaus- ja palveluverkosto. Verkoston tehtäviä ovat muun muassa:

- Koota tietoja nuorten kasvu- ja elinoloista sekä arvioida niiden pohjalta nuorten tilannetta paikallisen päätöksenteon ja suunnitelmien tueksi.
- Edistää nuorille suunnattujen palvelujen **yhteensovittamista** ja vaikuttavuutta — tavoitteena palvelujen riittävyys, laatu ja saavutettavuus.
- Suunnitella ja tehostaa yhteisiä menettelytapoja nuorten palveluihin ohjautumiseksi ja tarvittaessa palvelusta toiseen siirtymiseksi.
- Edistää nuorten palveluiden järjestämiseen liittyvän tietojen vaihdon sujuvuutta viranomaisten kesken laatimalla yhteisiä menettelytapoja.

Forssan nuorten ohjaus- ja palveluverkosto on valmis ja toimiva aloitteen mukainen toimielin kattaen myös hyvinvointialueen, poliisin ja kolmannen sektorin toimijat.

Esittelijä

Hyvinvointi- ja kehityspäällikkö Kemppainen Tiina

Päätösehdotus

Hyvinvointi- ja työllisyyslautakunta merkitsee tiedoksi liitteen mukaiset jo tehty tehostetut toimenpiteet ja toteaa, että Forssan kaupungin osalta tilannetta seuraa ja tehostettuja toimenpiteitä koordinoi Forssan nuorten palveluverkoston ohjausryhmä yhteistyössä Oma Hämeen ja muiden monialaisten verkostojen kanssa. Lisäksi hyvinvointi- ja työllisyyslautakunta päättää hyväksyä selvityksen ja ehdottaa kaupunginhallitukselle ja edelleen

valtuustolle, että se merkitsee tiedokseen aloitevastauksen ja toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös